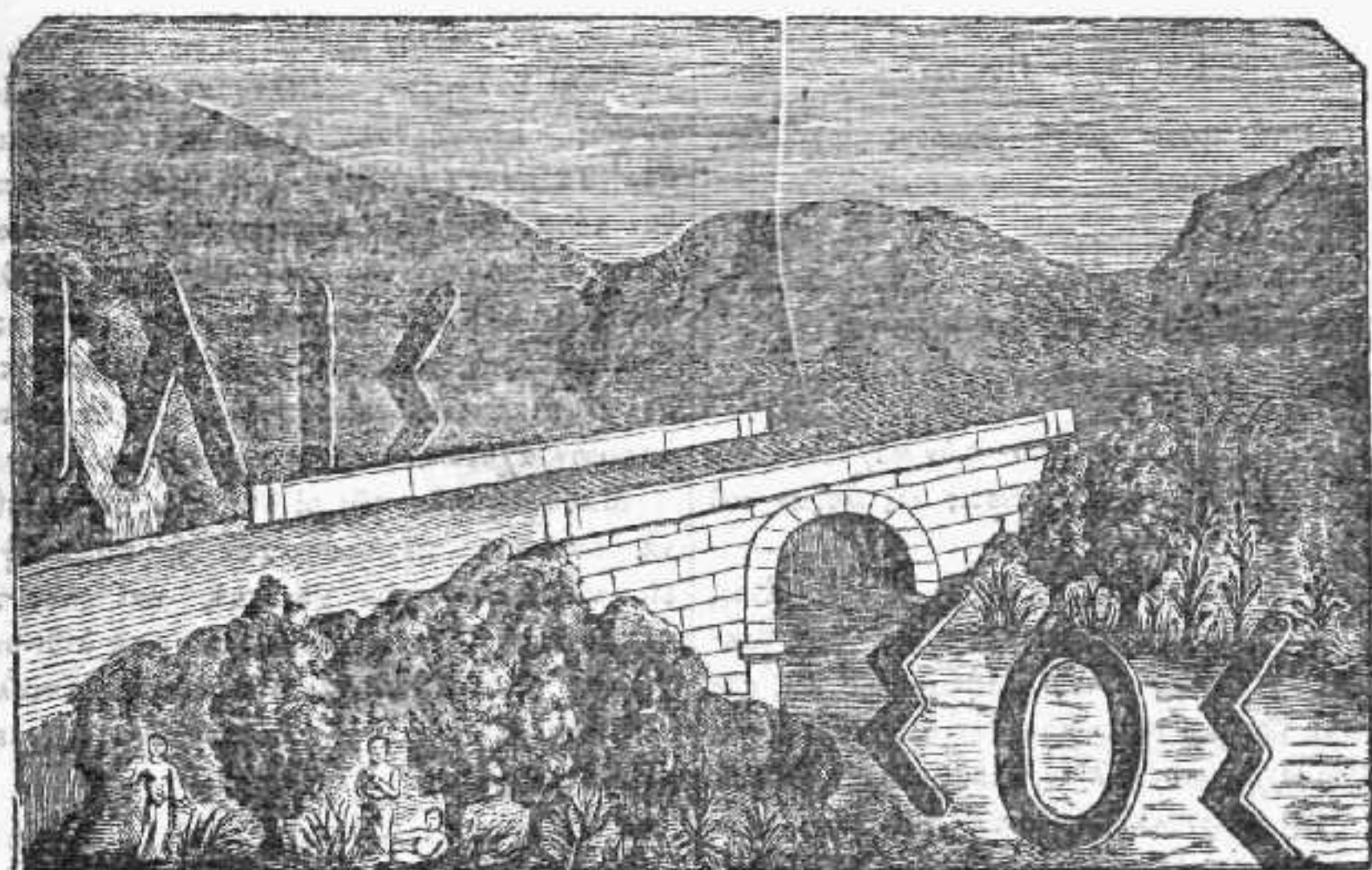

ΕΥΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Ἰανουαρίου 1871.

|| ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΖ'.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΓΗΘ

Ι. Ε. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΟΥ

φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς.

ΜΕΡΟΣ Α'.

I

Ἐνσυχρόληθεις πρό τινος καιροῦ παρέργως ⁽¹⁾ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἡδυνήθην ἢ νὰ μείνω εκπληκτος ἕνεκα τῆς ἀνεξήγητου ἐκείνης προόδου μεθ' ἧς ἔδαινεν αὕτη εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

(1) Παρέργως ἐννοῶ ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην μου. φρονῶ ὅμως, ὅτι πᾶς ἑλληνόπαις ὀφείλει νὰ ἀνατρέχῃ εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὥς ὁ διψῶν τῆς Σαχάραις ὁδοιπὸρος, ὅστις καὶ μὲ ἀπύλειαν χρόνου στρέφει τὸ βῆμα πρὸς τὴν φανομένην ὕδατι.

Ἡ φιλοσοφία γεννηθεῖσα καὶ τραφεῖσα ἐν Ἑλλάδι ἔγεινε, τοῦ χρόνου παρερχομένου, γνῶσις σχεδὸν κοινὴ, διδασθεῖσα ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Σωκράτους καὶ τῶν ἄλλων σοφῶν.

Ἡ ποίησις Ἑλληνικὸν καὶ αὕτη οὕτα προϊόν μεταφέρθη ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ὅπου ἀναπτυχθεῖσα ἔγεινε περίελεπτος καὶ ὑψηπετής.

Ἡ Καλλιτεχνία ἐτελειοποιήθη τοσοῦτω εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀθανάτου Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων ἐνδόξων καλλιτεχνῶν ὥστε οὐδεὶς ἕκτοτε, ὅχι μόνον ἡδυνήθη νὰ προσθέσῃ τι εἰς τὰ ὑπ' ἐκείνων ποιηθέντα, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἀτενίσῃ ἐτόλμησε!

Ἐκ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ποιήσεως παρήχθη τὸ Δράμα, ἐκ τῆς Καλλιτεχνίας τὸ Θέατρον.

Τὰ δύο ταῦτα τεχνουργήματα θέλω σήμερον περιγράψαι καὶ ἐξηγήσαι, καθ' ὅσον ἐγὼ αὐτὸς τοῦλάχιστον ἡδυνήθην νὰ κατανοήσω. Προχωρῶν ὅμως συναισθάνομαι κατὰ πᾶν βῆμα ὅποσον καὶ ὅποιον δυσβάστακτον βάρος μέλλω νὰ ἀναλάβω· ἀλλ' ἐνθουμίζων εἰς τοὺς κριτὰς μου τὸ

«Καὶ τοῦτ' ὡς εἶ
— Καὶ γὰρ ἐκ Παιδός»

βαίνα ἐπὶ τὰ πρόσω μετὰ θάρρους ἀρχόμενος
ἀπὸ τὰ τοῦ Θεάτρου!

II

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΕΓΕΡΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων
χρόνων ἐπανηγύριζον πανηγύρεις εἰς δόξαν τοῦ
Διονύσου.

Κατὰ τὰς πανηγύρεις ταύτας ὁ νέος οἶνος,
τὰ ἄσματα καὶ αἱ ὀρχήσεις εἶποντο τῶν θρη-
σκευτικῶν τελετῶν· νέοι δ' ἐστεμμένοι καὶ τε-
λείως περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ὀρχησιν γεγυ-
μνασμένοι ὠρχοῦντο, ἀλλ' ἐν ὑπαίθρῳ. Ὁ Ἀθηναῖος
λεπτὸς τὴν φύσιν καὶ σοφὸς τὴν διάνοιαν κατε-
νόησεν ὅτι οὐ καλὸν τὸ ἐν ὑπαίθρῳ ὀρχεῖσθαι,
δι' ὃ καὶ ἐγείρων κατὰ τὴν ἐορτὴν ἐκ ξύλων
Θέατρον, εἰσήγαγε τοὺς χοροὺς ἐντὸς αὐτοῦ.

Τὰ τοιαῦτα θέατρα ὑπῆρχον καὶ μέχρι τῆς
ἐποχῆς τοῦ πατρὸς τῶν δραματικῶν Αἰσχύλου,
ἐνθα καὶ τὰς πρώτας του τετραλογίας ἐδίδαξε·
τοῦτο ἐξάγομεν ἐκ τῆς φήμης ὅτι τούτου διδά-
σκοντος κατέπεσεν ἡ ὁροφή.

Καὶ ἂν μὲν ἐκ τούτου ἀπεφάσισαν οἱ Ἀθηναῖοι
νὰ ἐγείρωσι λίθινον θέατρον, ἢ ἐξ ἄλλης ἀφορ-
μῆς ὠρμήθησαν ἄλλοις ἀφίεται· τὸ βέβαιον εἶναι
ὅτι τὸ 500 π. χ. ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ
Διονυσιακοῦ Θεάτρου, ἐφ' οὗ ἴσως ἀνωκοδομήθη
καὶ τὸ ἄρτι ἀνακαλυφθὲν· δυσχέρεαι ὁμῶς γνω-
σταί ἡμῖν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ἀπεκώλυσαν
τοὺς πάντοτε ὑπὲρ θρησκείας καὶ ἐλευθερίας προ-
μαχέσαντας Ἀθηναίους, τοῦ νὰ ἀποπερατώσωσι
τὸ ἐπιχειρισθὲν ἔργον. Μία μόνη ιδέα ἀπησχόλει
αὐτοὺς τότε. «Ὁ βάρβαρος ἦτο ἐν Ἑλλάδι». Σμήνη
στρατῶν βαρβαρικῶν συνεκεντροῦτο ἐν
Θερμοπύλαις, πληθὺς στόλων συνεκεντροῦντο εἰς
Χίον· τίς ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ περὶ Θεάτρου; Πρὸ
πάντων ἡ πατρίς· ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τοῦ
Ξέρξου, καὶ κατεναυμάχουν τοὺς στόλους αὐτοῦ ὑπὸ
τὰ ὄμματά του ἐν Ἀρτεμισίῳ καὶ Σαλαμῖνι, καὶ
κατετρόπονον τοὺς στρατοὺς τοῦ Μαρδονίου ἐν
Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλη.

Καὶ ὁ μὲν Ξέρξης ἐγκαταλείψας εἰς τὰ ἱερὰ
τῆς Ἑλλάδος χώματα τὰ φονευθέντα κτήνη του
ἐφυγεν εἰς τὴν ἐστίαν του.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὧν οἱ γέροντες, οἱ σύζυγοι

καὶ τὰ τέκνα εἶχον προσφύγει εἰς Τροίζην, Αἴγι-
ναν, καὶ Σαλαμίνα, ἐξέπλευσαν μετακομίσοντες
αὐτοὺς. Ἐπανῆλθον. Ἀλλὰ ποῦ αἱ οἰκίαι; οὐ-
δέν! Τὰ πάντα ἐρείπει! Ἴδου ἴσως διατί παρῆλ-
θον τόσα ἔτη ὅπως ἀποπερατωθῇ τὸ θέατρον,
ὅπερ ἐπὶ Λυκούργου τοῦ Ῥήτορος ἐπετελέσθη,
(350 π. χ.) κατασκευασθὲν μετὰ μεγάλης δε-
ξιότητητος ὡς πρὸς τὰς ἀκουστικὰς καὶ ὀπτικὰς
αὐτοῦ διατάξεις, καλυφθὲν μάλιστα ἐκ τῆς ὡς
λάφυρον ἀχθείσης σκηνῆς τοῦ Ξέρξου!

Μαθόντες ἤδη πῶς οἱ ἀθηναῖοι ἠναγκάσθησαν
νὰ ἐγείρωσι περιφράγματα ἢ παραπήγματα
εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ Διονύσου, καὶ πῶς ταῦτα
τελειοποιήσαντες κατεσκεύασαν τὸ λίθινον καὶ
διαρκὲς θέατρον, τὸ καὶ Διονυσιακὸν ἐπικληθὲν,
ἐλθέ ἴδωμεν ἐν μεγάλῃ συντομίᾳ τὸ ἐσωτερικὸν
αὐτοῦ.

III

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ.

Τὸ ὑπὸ τὴν Νοτ. Ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς
Ἀκροπόλεως ἀνεγερθὲν θέατρον (καὶ κατόπιν
πάντα τὰ λοιπὰ) διηρεῖτο εἰς τρία διακεκριμένα
μέρη.

α'.) *Εἰς τὸ κοῖλον* ἐνθα ἐκάθηντο οἱ θεαταί!

β'.) *Εἰς τὴν ὀρχήστραν* ἐνθα παρετάσσετο ὁ
χορός. Καὶ

γ'.) *Εἰς τὴν σκηνὴν* ἐφ' ἧς ἔδρων οἱ ὑποκριταί!

Ἰδωμεν εἰδικώτερον τὰ τρία ταῦτα μέρη!

α'.) *Περὶ κοίλου.*

Τὸ κοῖλον ἢ τὸ κυρίως θέατρον λεγόμενον
ἦτο τὸ εἰς τὸν λαξευθέντα λόφον (1) προσκεκολ-
λημένον μέρος· συνίστατο δὲ ἐκ σειρῶν μαρμαρί-
νων ἐδωλίων κατὰ κλίσιν ἀνιούσαν, μὴ συνεχο-
μένων, ἀλλὰ δικιρουμένων διὰ τριῶν καὶ δέκα
διαζωμάτων (2) ὁμοιαζόντων κώνοις ἀνευ κορυ-
φῶν, δι' ὃ καὶ κερκίδες ἐκαλοῦντο. Ὁ θεατὴς
διὰ δύο εἰσῆρχετο εἰσόδων, τῶν ἄνω καὶ τῶν

(1) Καὶ τοῦτο σοφῶς οἱ ἀρχαῖοι ἐποίησαν· διότι
φαντασθεῖτε θέατρον ἐκ τῶν σημερινῶν εἰς ὃ νὰ
δύνανται ἀνέτως νὰ μένωσι πλέον ἢ δυσμύριοι.
(Παρ. καὶ Πλατ. Συμπόσιον. 173—5 καὶ Περιηγ.
Ἀθηνῶν. Σελ. 173.)

(2) Ἰδὲ Περιηγ. Ἀθηνῶν τοῦ Κυρίου Ρουσσσπού-
λου Σελ. 171.

υπογείων, καὶ διὰ μὲν τῶν πρώτων εἰσέρχοντο οἱ μέλλοντες νὰ καθίσωσιν εἰς τὰ ἄνω ἐδῶλια, διὰ δὲ τῶν υπογείων οἱ εἰς τὰ κάτω ἄτινα καὶ τιμητικὰ ἐθεωροῦντο διότι ἐκεῖ, φέρεται, ὅτι ἐκάθηντο οἱ τυχόντες ξένοι πρέσβεις καὶ ἐπίσημοι ἄνδρες.

β'. Περὶ ὀρχήστρας.

Ἡ ὀρχήστρα ἦτο πεδινὸν μέρος, λεῖον, κείμενον εἰς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου καὶ χρησιμεῖον ἰδίως εἰς τὸν χορὸν ἦτο δὲ εὐρύχωρος ἵνα δύναται οὗτος νὰ ποιῇ τὰς ἐξελίξεις καὶ ὀρχήσεις του.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀρχήστρας ἔκειτο ἡ Θυμέλη (ἦτοι ὁ βωμὸς τοῦ Διονύσου) κοσμουμένη ἄλλοτε ἄλλως κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ δράματος ⁽¹⁾.

γ'. Περὶ Σκηνῆς.

Κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου χοροὶ ἔψαλλον, ὥς ἴδωμεν ἀνωτέρω, ᾄσματα σύμφωνα πρὸς τὴν εὐθυμίαν ἢ σοβαρότητα τῆς πανηγύρεως· τὸ 536 Π. Χ. ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δηλ. τοῦ Πεισιστράτου, ὁ Θέσπις ἀνεβίβασέ τινα ἐπὶ θρανίου (ἢ καὶ αὐτὸς οὗτος ἀνῆλθεν) καὶ ἀπεκρίθη ἐμμέτρως καὶ σύμφωνα πρὸς τὰ τοῦ χοροῦ ψαλλόμενα· τὸ θρανίον ἐκεῖνο κατὰ τὴν βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τελειοποίησιν τοῦ θεάτρου, μετωνομάσθη (τελειοποιηθὲν καὶ ἐκεῖνο βεβαίως). Σκηνή

Ἡ σκηνὴ ἦτο ὀρθογώνιον τετράγωνον ἐπίμηκες· τρεῖς τοῖχοι ἀπετέλουν αὐτήν, ὁ μέγας ἢ ὁ ἰδίως σκηνὴ καλούμενος, καὶ δύο ἕτεροι τὰ παρασκήνια λεγόμενοι.

Ἡ σκηνὴ εἶχε τρεῖς πύλας, τὴν βασιλείον ἣτις ἔκειτο ἀπέναντι τῶν θεατῶν, καὶ δύο πλαγίας ἐπὶ τῶν παρασκηνίων. Ἐκάστη τῶν πυλῶν τούτων εἶχε συμβολικὴν ἔννοιαν. Καὶ διὰ μὲν τῆς βασιλείου εἰσέρχετο εἰς τὴν σκηνὴν ὁ πρωταγωνιστής, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς πλαγίας ὁ δευτεραγωνιστής καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ὁ τριταγωνιστής. καὶ ἀλλαχόσε ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ ὁ ὑποκριτής ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἰδίαν εἶχε σημασίαν.

Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς σκηνῆς ἐκαλεῖτο, προσκήνιον, λογεῖον ἐνθα οἱ ὑποκριταὶ ἔδρων, ἐκρίβας δὲ τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς σκηνῆς, ὅστις καὶ ἰσοῦψής ἦτο πιθανῶς τῇ θυμέλῃ.

Τὴν κονίστραν τινὲς συγχίζουσιν μετὰ τοῦ ὑποσκηνίου, ἐν ᾧ ὁ Σουίδας ⁽²⁾ ἐκφράζεται κα-

θαρώτατα καὶ ἐξηγεῖ ταύτην, καὶ δεικνύει τὴν θέσιν αὐτῆς. Πρῶτον λαλεῖ περὶ σκηνῆς, κατόπιν ποιεῖται μνησίαν τῆς θυμέλης, καὶ ὕστερον ἀναφέρει τὴν κονίστραν, ὥστε, νομίζομεν, πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν τὴν Κονίστραν κειμένην ὀπισθεν τῆς θυμέλης.

Τὸ ὑποσκήνιον ἦτο ὁ ὑπὸ τὴν ὅλην σκηνὴν χώρος ἐνθα κατετίθεντο αἱ μηχαναί.

IV.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΚΡΙΤΩΝ.

Πρὸ τοῦ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν περὶ τοῦ δράματος, ἴδωμεν τινὰ καὶ περὶ τῶν ὑποκριτῶν καὶ θεατῶν.

Ἐξετάζοντες τὰ περὶ τὴν σκηνὴν κατεδείξαμεν λεληθότως καὶ τὴν γένεσιν τῶν ὑποκριτῶν. Ὁ Θέσπις, κατὰ τὴν κοινὴν μαρτυρίαν τῶν περὶ τὴν Φιλολογίαν ἀσχολουμένων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τοῦ δράματος, κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ὁ πατὴρ τῶν ὑποκριτῶν. Ὁ Θέσπις ἓνα μόνον ὑποκριτὴν μετεχειρίσθη εἰς τὸ δράμά του ⁽¹⁾.

Ὁ εἰς οὗτος ὑποκριτὴς πάντα τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα ἠδύνατο νὰ ὑποκριθῇ, βοηθεία τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀναποιηθέντων προσωπείων.

Μετὰ τὸν Θέσπιν ὁ Φρόνιχος, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Χοιρίλος διετήρησαν τὸν ἓνα ὑποκριτὴν, μέχρι τῆς εἰς τὸν ποιητικὸν κόσμον ἀναλάμψεως τοῦ σοβαροῦ Αἰσχύλου, ὅστις καὶ δεῦτερον ὑποκριτὴν κατήγαγε, καὶ τοῦ χοροῦ τὴν σπουδαιότητα μετριάσας ἀνέπτυξε τὸν διάλογον ⁽²⁾. Μετ' ὀλίγον ὅμως ὅτε ὁ δαιμόνιος Σοφοκλῆς τῇ πρῶτον ἐδίδασκε ἀπὸ τῆς σκηνῆς δράμα, ἐφάνη καὶ ὁ τρίτος ὑποκριτής.

Οἱ ὑποκριταὶ κατέρχοντο εἰς τὴν σκηνὴν ὄχι ὡς βροτοὶ ἀλλ' ὡς Ἡρώες, ἕνεκα τούτου ὀφείλον νὰ μεταμορφῶσι τὸ ἑαυτῶν σῶμα, ἵνα παρίστανται καθὼς οἱ ἀρχαῖοι ἐφαντάζοντο τοὺς ἥρώας τῶν ἔπῳς δὲ τοῦτο κατωρθοῦσιν ὑπεδύοντο τοὺς Κοθόρτους καὶ μετεσχημάτιζον

(1) Ἴδου αἱ περισσθεῖσαι ἡμῖν ἐπιγραφαὶ τῶν τοῦ Θέσπιδος δραμάτων «Ἀθλα Πελίου ἢ Φόρβος» — «Ἱερεῖς» — «Ἡθεοὶ» — «Πεθεὸς». Ἱστορία Ἑλλ. Φιλ. Μολιέρου μεταφρ. Κυπριανοῦ. τομ. 2 Σελ. 34 σημ. 2.

(2) Καὶ τό τε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε. καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἡλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασε

(1) Ἴδὲ καὶ ἐν Σουίδᾳ τὴν λέξιν.

(2) Αὐτόθι ἐν λέξει «Κονίστρα».

τὴν κόμην οὕτως (ὄγκος) ὥστε νὰ φαίνεται ἡ κεφαλὴ πολὺ ὑπεράνω τῆς θέσεώς της. Πρὸς τὸ διατηρῆσαι δὲ ἀναλογίαν τινα ἐδέοντο καὶ περιστεριδίων, καὶ προγαστριδίων, καὶ χειρίδων, καὶ ἀναξυρίδων ἅπερ καὶ εἶχον πρὸς δὲ οἱ ὑποκριταί, δὲν ἐξέρχοντο μὲ γυμνὸν τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἔφερον ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, καὶ προσωπεῖα. Ὑπάρχουσι τινες λέγοντες ὅτι τὰ προσωπεῖα διατηροῦντα πάντοτε τὸ αὐτὸ αἰσθημα, ὅπερ ὁ τεχνίτης ἔδωκεν αὐτοῖς, ἡλάττουσαν τὴν ἀξίαν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ ὑποκριτοῦ, διότι ὁ θεατὴς δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς διαφορὰς ἐντυπώσεις (1) τὰς ζωγραφιζομένας ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ νομίζομεν ὅμως, πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἄνευ προσωπείου ἂν παρίσταντο οἱ ὑποκριταί οἱ θεαταὶ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἴδωσι τὰς διαφορὰς διασκευὰς τοῦ προσώπου των, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀπροστάσεως· ἔπειτα δὲ ἠδύναντο οἱ ἀρχαῖοι, οἱ λατρευταὶ ἐκεῖνοι τοῦ καλλοῦς, νὰ ὑποφέρωσιν ὑποκριτὴν κατερχόμενον ὅπως ὑποκριτὴ ἥρωα, ὑποκριτὴν, λέγομεν, ὅν ἴσως ἡ φύσις ἤθελεν ἀδικήσῃ κατὰ τὴν καλλοῦν, πλουτίσει δὲ κατὰ τὴν τέχνην τοῦ δράν καὶ τοῦ ψάλλειν; συνεπεῖα τούτων τὰ προσωπεῖα ἦσαν ἀναγκαιότατα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

V

ΠΕΡΙ ΘΕΑΤΩΝ.

Ἐκαστος πολίτης Ἀθηναῖος θέλων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ θέατρον ὤφειλε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Θεατρώνου τὸ σύμβολον, ὅπερ εἰσερχόμενος ἐπέδεικνε μόνον εἰς τὸν θυρωρόν. Οἱ θέλοντες νὰ ἴδωσι τὴν διδασκαλίαν δράματός τινος, καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ καθέξωσι θέσιν εὐάρεστον, ἐλάμβανον τὰ σύμβολα πρὸ τῆς ἐορτῆς. Πολλὰκις ὅμως, ὅτε ἡ συρροὴ ἦτο μεγίστη, ἠναγκάζοντο οἱ ὑπολειφθέντες νὰ ἴστανται ὀρθοί.

Οἱ θεαταὶ μένοντες ἐντὸς τοῦ θεάτρου δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἐπείνων φυσικῶς τῷ λόγῳ· ἕνεκα τούτου ἐλάμβανον μεθ' ἑαυτῶν κρύα τινα φαγητά, οἷον κυάμους, ἀστραγάλους καὶ τὰ τοιαῦτα, ἂν καὶ πολλάκις διένειμεν ἐκ τούτων καὶ οἱ διδάσκων τὸ δρᾶμα!

Φιλονεικία μεγάλη ὑπῆρχε παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἂν καὶ αἱ γυναῖκες ἐφοίτων εἰς τὸ θέατρον.

Ὁ Becker (1) ὅμως δι' πειστικωτάτων ἐπιχειρημάτων καὶ μαρτυριῶν ἀπέδειξε τούτο καταφατικῶς· διότι, τῇ ἀληθείᾳ, οὐδεμία ἀφορμὴ ὑπῆρχεν ἔλλογος ἕνεκα τῆς ὁποίας νὰ ἀποτρέπωνται αἱ γυναῖκες τῆς μάλλον θρησκευτικῆς ταύτης τελετῆς. Αἱ Δέσποιναί ἴσως δὲν ἤρχοντο εἰς τὰς Κωμωδίας.

Τὸ ἀρχαῖον κοινὸν ἀπετέλουν ἄνθρωποι φιλοὶ καλοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν καὶ κριταὶ εἰδότες· διότι καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς μουσικῆς ἐγνώριζον καὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ αὐτὴν προσέτι τὴν δραματικὴν τέχνην· δὲν ἐπεκρότουν δὲ τὴν στέφιν ποιητοῦ τινος χριζόμενοι εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ χάριν τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Οἱ θεαταί, θέλοντες νὰ δείξωσι τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὑποκριτοῦ ἐκράυγαζον «Εὐδαιμονίῳ!» Πολλάκις δ' ἀπῆλθον, ὡς καὶ νῦν εἰς τὴν ἐπανάληψιν καλοῦ τινος ἑταμαχίου.

Αἱ ἀποδοκιμασίαι ἐξεδηλοῦντο διὰ συριγμάτων, διὰ φωνῶν ἀποδοκιμαστικῶν, διὰ ποδοκρουσίας καὶ τῶν τοιούτων· ἐν μεγάλῃ δ' ἀποτυχίᾳ καὶ διὰ λιθοβολίσεως [κατὰ τῶν ὑποκριτῶν (2)].

Ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις, νομίζομεν, ἐξεθέσαμεν συντόμως μὲν, ἀκριβῶς ὅμως, ὅσα περὶ θεάτρου· ἐν γένει γνωστὰ ἔγειναν ἡμῖν. Ἦδη δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς πραγματείας ἡμῶν, ἐν ᾧ τὰ περὶ δράματος ἐκτιθέμεθα.

(Ἀκολουθεῖ).

ΜΙΡΑΒΩ.

ΓΠΟ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΩ.

Α'.

Κατὰ τὸ ἔτος 1781 ἐν Γαλλίᾳ πατὴρ καὶ θεῖος οἰογενείας τινος σπουδαίως συνεζήτουν περὶ τῆς τύχης κακηνήθους ἀνθρώπου, ὃν ἠγνόουν πῶς ν' ἀποκαταστήσωσιν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς καίτοι διανύσας τὴν πρώτην πυρετώδη φάσιν τῆς

(1) charcidii pag 560.

(2) Πολυδ. Δ. 122.

(1) οἷον τοῦ τρόμου, τῆς λύπης, τῆς χαρᾶς. κτλ.